

B. N. II. 114.

X. 1879283

II k
2854

h. 26, 8. DISCURSUS JURIDICUS,

DE

POSTIS,

Quem

Divinâ assistente Clementiâ,

Indultu Magnifici Jctorum Salanorum Ordinis,

P R Æ S I D E

V I R O

PRÆ-NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, EXCELLEN-
TISSIMO AC CONSULTISSIMO

DN. JOH. VOLK. *Beckmann*/

JCTO FAMIGERATISSIMO, ANTECESSO-
RE CELEBERRIMO, CONSILIARIO SAXONICO, CU-
RIÆ PROVINCIALIS, SCABINATUS ET FACUL-
TATIS ASSESSORE GRAVISSIMO,

DN. PATRONO, DOCTORE ET HOSPITE
SUO ÆTERNO HONORIS ET VENERATIONIS CUL-
TU PROSEQUENDO, EXCIPIENDO,

publicè ventilandum proponit,

WILHELM ROMANUS,

LICHTENSTEINENS. AUTOR.

In Auditorio Jctorum,

Ad diem Julii.

J E N Æ,

Typis SAMUELIS KREBSII.

ANNO M DC LXIV.

34.

I. N. S. S. E. I. T. A.

P R Æ F A M E N.

Quantum momenti olim in tabelliones publicos veneranda posuerit antiquitas, in vulgus notum est, nec puto, cur à me deducatur hâc vice operosius. Noverat quippe egregium illud, quod in Rempubl. inde redundabat emolumentum, ideoque, ut tantò feliciore fatò negotia eorundem succederent, Mercurium illorum Deum constituebant, & tabelliones omnes, non sine insigni cæcitatæ Ethnicæ argumento, hujus subiciebant caduceo. Quantumvis verò saniora nostra tempora tali cæcitate oculos nobis ita exuerint, ut tanti non æstimemus tabelliones ulterius, eorumque causâ peculiare extollamus Deos, nihilo tamen minus hæc illorum est hodiernâ ætate dignitas, ut Imperator Jus illos constituendi suis annumeret Reservatis. Materiæ hujus igitur nobilitate motus in animum induxi, Discursum quendam de Postis conscribere, ea methodò, ut totus hic Discursus in quatuor dispescatur Sectiones, earumque prima præcognita quædam de Postis, altera postas ipsas in genere consideratas, tertia literas, quæ postarum sunt objectum, & quarta tandem personas, per quas exercentur, in sese contineat. Quod ipsum ut ex vo-

)2(2

rò suc-

tò succedat, ardentissimis supremum in coelis Numen in-
voco precibus.

SECTIO I.

CAP. I.

DE

Vocis Etymologia, Homo- nymia, & Synonymia.

§. I.

Elegantè admodum non Philosophus solum *lib.*
1. Etb. 7. & 8. sed & *Jctus l. è re 1. in pr. ff. de reb.*
cred. monent, ut priusquam ad rem ipsam acces-
sus fuit, accurata nominis consideratio præmitti debeat.
Horum igitur dicto audiens, de voce *Posta*, quæ & *Hispa-*
nis usitata fertur, noto, quod commodè à latino voca-
bulo posita *elisô i & subintellectâ* voce *statio*, quæ per *l. si*
cui 13. in fin. ff. de usufr. locum significat, ubi homines aut
jumenta quiescunt, *Germ. Wahlstatt*/deduci possit. Cu-
jus quidem ratio hæc est, quod certa & destinata curso-
res *stativa* habeant, ubi requiescunt ab itinere, & in no-
vos sese trajiciunt equos.

§. 2. Significationes habet varias, 1. enim denotat
cursorem, *Einem Postbothen.* 2. equum, *Ein Postpferd.*
3. *Stativa*, *ein Posthausß*/ 4. *Jus*, *das Postrecht.* 5. ipsum
officium sive rem cursoriam.

§. 3. Aliis nominibus diversis denotatur *posta*, & 1.
quidem dicitur *cursum publicum*, *rubr. C. de curs. publ.* In-
ter quem tamen & *postam* hoc discriminis ponit *Klokk.*
de contrib. cap. 2. n. 26. p. 45. ut equos *cursum publico* desti-
natos *Princeps* olim propriis aluerit sumptibus, & nemi-
ni nisi *licentia à superiori concessâ*, iis uti licuerit, hodie
verò

verò Regale istud à privatis privatorum sumptibus exer-
ceatur, licentiâ à Principe legitimò modo impetrata. 2.
Erectio in l. Quicumque 2. de com meatu. 3. Cursores. 4. Sta-
tiones. 5. Equi publici. Nov. 30. c. 1. & 7. 6. veredi l. in omni-
bus 7. C. de cursu publ. 7. Angariæ, gl. ad l. munerum 18. §. cur-
sus 4. ff. de mun. & honor.

SECTIO II.

CAP. I.

D. 8

Postarum Origine, Defi- nitione, Distinctione & Institutione.

§. 1.

Premissis Postarum præcognitis dispiciendum
ulteriùs est, ex quo Jure postæ fluant. Fluunt hæc
ex Jure Gentium, & eò quidem secundariò;
Etenim cum rerum dominia distinguerentur, effloresce-
rent commercia, & introducerentur contractus, §. sed jus
2. l. d. J. N. G. C. l. ex hoc 5. ff. de J. J. magna locorum di-
stantia impedimentum sæpè iisdem injiciebat, ideò cor-
ticibus initiò, aut foliis utebantur, impressisque stylò li-
teris complicabant aut componebant istas artificiosè, &
mittebant cui intererat per homines, qui tabelliones vo-
cabantur, à tabulis quas ferebant, sed privati hi erant,
non publici, privatis saltim destinati commodis. Deinde
verò Cyrum, Persarum Regem, velocissimos quosdam
constituisse, qui mutatis sæpiùs equis remotissima per vo-
lantes loca, expiscarentur ab incolis nova, de iisdem que
brevis tempore, certiore facerent, refert *Limæus lib. 2.*
*J. P. cap. 9. n. 134. sub sign. **, & rejicitur hæc institutio per
Tacit. in Annum ante Chr. N. 500. Hujus (forsan) ad

A 3

exem.

exemplum Octav. August. in Imperio Romano instituit
cursores ob causam eandem, quam Cyrus, id quod innu-
unt verba *Suet. in vitâ ejus*, quò celerius, inquiring, ac sub
manu enunciari cognoscique posset, quid in Provincia
ageretur, juvenes modicis primò intervallis, per milita-
res vias, dehinc vehiculò disposuit. Successu verò tem-
poris ab Imperatoribus peculiare LL. de cursu publico,
quem postam nostri appellant, fuerunt latae, quæ patent
ex tot. tit. C. de curs. publ. hodieque adhuc non rarò in
Comitiis Imperii ferri solent, propter unicum Reipubl.
emolumentum. *N. A. zu Nürnberg de Anno 1522. §. it. ist
bedacht / & seqq.* & hæc de origine postarum.

§. 2. Definiuntur postæ, quod sint Jus Majestatis rea-
le, cursus publicos ordinarios & extraordinarios institu-
endi. *Eud. von Hornigk de Reg. Post. Jur.* Cujus Defini-
tionis ulteriorem explicationem suppeditabunt in-
feriora.

§. 3. Distinguuntur postæ in Generales, quæ & Im-
periales dicuntur, & Speciales, hæc iterum sunt vel Pro-
vinciarum, vel Civitatum, civitatum vel Imperialium,
vel municipalium, omnes sunt vel ordinariæ, vel extra-
ordinariæ.

§. 4. Postas tales instituere nemo potest, nisi qui pol-
leat Majestate, & neminem recognoscat superiorem. Ex
quo inferunt, quod in Imper. Rom. Imperator saltim Ro-
mano-Germ. instituere postas generales possit. Reliqui
Principes Juribus Majestatis gaudentes particulares tan-
tùm constituunt, sicuti & Civitates Imperiales. Ratio est
hæc, quod omnes illi habeant Jura Majestatis, quibus
cum destitutæ sint Civitates municipales, nec eorum ta-
belliones, quos privatâ Reipubl. causâ ad hunc vel illum
locum mittunt, dici poterunt *Posten / sed Stadt Boten /*
nisi

nisi vocabulò postarum abuti velis. Hoc Cæsareum verò postas generales constituendi Regale tanti est pretii, ut nemini hoc Imperator concedat. Hinc factum est, ut, cum Anno 1579. Dux quidam Germaniæ postas generales in Belgium & Italiam disposuisset, ab Imperatore R. hoc ipsum severè interdictum fuerit, idque pro tuitione Juris sui Regalis, referente *Clapmar. de Arcan. Rerumpubl. lib. 1. cap. 21. circa fin. & Limnao lib. 1. J.P. cap. 9. n. 133.*

CAP. II.

DE

Postarum Modis, Utilitate & Acquisitione.

§. 1.

Cursus publicus, sive Postæ, quadruplici modò hodie, pro cujusvis loci conditione, fiunt, aut pedibus, aut equò, aut curru, aut navigiò.

§. 2. Utilitas postarum est varia, inter alias verò, ut de iis, quæ ab hostibus, vel aliis exteris populis, geruntur, certiores fiant Principes, suaque semper ita dirigant consilia, ut ne sibi Exterorum intertrimentum aliquod afferat, aut inurat, quod tamen nisi postarum ipsis inferviret usus, vix aut difficulter saltem, & non sine maximis sumtibus, consequi possent. Deinde & Legatis utilitatem non exiguam præstant postæ, ita quidem ut Mitterentes de Legatorum Expeditione, Hi de illorum voluntate & rerum momentis, citò ad colophonem perducendis, reddantur certiores. *R. A. zu Speyer / de Anno 1542. §. Und damit man auch iederzeit / R. A. zu Nürnberg de Anno 1522. §. Item ist bedacht / & R. A. zu Eßlingen de Anno 1526. §. Und nach dem Keyserl. Majestät. 3. Paucis. Ho-*

RUM

rum adminiculò expediri omnes res feliciter & tutius
possunt, quod alias vix futurum confido. Promoveatur
egregiè commercia *Limnaus J. P. l. 1. c. 9.* cambia debitò
solutionis tempore effectu fruuntur, iisdemque egentes
peregrini adjuvantur mirè. Et quis omnes utilitates
hic enumeraret? Quas ipsas cum perspectas haberent
Electores & Status Imperii suppliciter conveniebant
Anno 1570. Maximilianum II. Das Postwesen beym Reich
zu erhalten/ denn Ihre Keyserl. Majestät wäre es auch
Ampts und Pflichten halber/ als ein Mehrer des Reiches/ zu
thun schuldig/ und könten es den Nachfahrern zum præju-
dicio in frembde Hände nicht kommen lassen.

§ 3. Acquirere Postarum Exercitium quis potest, vel
concessione, vel præscriptione. Dico quod Exercitium
postarum acquirere possit, non ipsum Jus, siquidem ex
Sixtin. lib. 1. c. 5. n. 4. de Reg. apparet, Principem, quamvis
velit, non tamen supremam in alium transferre pote-
statem posse. Quod autem concessione possit acqui-
rere, probo per *c. super quibusdam §. præterea de V. S.* Con-
cessio hæc fit dupliciter, vel per Privilegium, vel per in-
vestituram, Privilegium conceditur vel cum lege, vel
sine lege. Cum lege, v. g. uti Electores ex A. B. habent
Jus tolerandi Judæos. Sine lege quid sit, per se patet.
Concessio verò per investituram, sive infeudationem,
quomodo procedat, videatur *Sixtin. d. l. n. 30.* & aliquot
seqq. multis. Acquiritur ulterius exercitium postarum
Jure Præscriptionis *d. c. super quibusdam §. præterea de V. S.*
Quamvis verò in præscriptionibus aliis longius tempus
20. annorum putetur *Pr. Jure Civili I. de usuc.* peculiare
tamen aliquid obtinet in Regal. contra supremum Prin-
cipem acquirendis, ut statunt *Dd. communiter, quos vid.*
apud Sixtin. d. l. n. 136. immemorabile constituentem aptum
his

his contra Principem Præscriptionibus tempus. Et sic paucis etiam modos acquirendi postarum exercitium delibasse sufficiat.

SECTIO III.

D E

Literis.

§. I.

bjectum circa quod versantur postæ sunt literæ, germ. eas dicimus *Briefe* / quasi breves *Besold.* *Thef. Pr. sub voce Briefe.* Circa has notanda duo: 1. Locus unde veniunt, 2. Earum inviolabilitas. Locus à quo veniunt est duplex, vel enim laborat morbis contagiosis, vel non laborat. Posteriori casu res salva est. Priori non utique. Etenim cum omnes res, prout Medici statuunt, putredini obnoxia veneni sint capaces, facile fieri potest, ut per literas ejusmodi filis linteis involutas transplantetur in urbem aliam contagio. Quæritur itaque quid hinc consilii? Laudat prudentissimum Venetorum hæc in re institutum *Lud. von Hornigt cap. 13. theor. 21. in fin.* qui nullas aliunde venientes literas, siquidem de contagione periculum est, inferri Civitati patiuntur, nisi & chartis augustis, germ. *Postpappier* / inscriptæ sint, & ferreis implicatæ filis. Institutum sanè laude dignissimum, quod ut in alias recipiatur Civitates, meretur egregiè? Charta proin illa, de quâ locutus sum, non debet esse bibula, quæ multas attrahit humiditates, nec densa, siquidem & hæc tales fovet, sed lævigata, sicca & tenuis, quæ nullos intromittere humores assolet. Et cursori præterea invigilandum, ut, quamvis, unde exivit, civitas tali non pressa sit contagione, ne in alia in itinere præter-

B eunda

cunda incidat loca, quæ ex eo, quod timet, laborant.

§. 2. Secundum, quod notandum circa literas, est earum inviolabilitas. Cùm verò suprâ consultò omiſſa fuerit quæſtio: An etiam cursores hostium territoria pervagari liberè possint? Hoc locò eam proponimus, & resp. quod sit distinguendum, aut enim hâc de re specialiter convenerunt, aut non convenerunt partes, si convenerunt, meritò ipsorum pactis est standum. *l. 1. ff. de Pactis.* Sin minus vix liberè & inviolati transire poterunt, quidquid in contrarium statuatur. *Lud. von Hornigk cap. 10. theor. 2.* ideoque fortè quis non prorsus indistinctè improbaret institutum Axellii Oxenstirn, Cancellarii Sveciæ, qui dum in Germania ageret, prohibuit, ne tolleretur cursor alius publicus, verba interdicti sunt hæc: *Und denn sollen sie / die geschwornen Schwedischen Posthalter / fleißig acht haben / daß keine Feindes Posten oder Currier bey ihren Post Häusern weder heimlich noch öffentlich passiren / sondern daß sie entdeckt und angehalten werden mögen.* Licetne ergò Generali Exercitûs Ducis literas hostis aperire? Resp. quod maximâ hîc cautelâ opus sit. Aut enim, periculum est de detectione Arcanorum ex utraque parte consiliorum, aut non est. Priori casu, quin liceat, dubium non est, posteriori maximum. Nec enim si tales non esse novit literas, quæ intertrimentum sibi, & emolumentum hosti adferre queant, jure aperire potest, quod si verò aperuerit, nec, quod speraverat, invenerit, tunc, ut solus literas legat, & suo obsignet denuò sigillo, ipsi incumbere plerique statuunt. Quod si verò minoris conditionis sigilla violet, stellionatûs reus erit, ut dictum suprâ.

SECTIO

SECTIO IV.
DE
PERSONIS EXERCEN-
TIBUS POSTAS.

CAP. I.

DE

Persona protegente

Postas & earum Directore.

§. I.

Inter alia Privilegia, quibus Elector Moguntinus pollet, non ultimum sibi locum vindicat illud, quò sicuti Elector Trevirensis per Galliam & Regnum Arelatense, itemque Elector Coloniensis per Italiam, Ille Archicancellatui per Germaniam præsit. Ex hoc Moguntini Archicancellariatûs Privilegio alia non parvi momenti plura resultant, v.g. ut Imperiò vacante Capitulum sive Collegium Electorum convocare *A. B. cap. 1. §. 19. c. 4. §. 2.* convocatis & comparentibus illis formam juramenti dare debeat *d. A. B. cap. 2. in pr. Limneus de J. P. lib. 3. cap. 3. n. 3.* ubi videri poterunt plura. Ex quibus omnibus unicum hoc ad nostrum scopum facit, quod scilicet eòdem Archicancellariatûs Jure Protectio postarum in Imperio generalium illi incumbat, id quod ipse fateatur in literis quibusdam ad S. Cæs. Maj. 27. Jul. 1627. datis, quas habet *Lud. von Hornigk de Jur. Post. cap. 4. Theor. 2. n. 2. pag. 75.* & ita sese habent: *Die weil aber deroselben allergnädigst bewust/das Sie und Ihre Lobseeligsten Vorfahrer Römische Könige und Keyser/Mir und meinen löblichen*

lichen Antecessoren / Bischöffen und Churfürsten zu
Mähns / als Erzkanzlern in Teutschland das Regal und
Protection über das Post Wesen im H. Röm. Reich / und
was dem anhängig / allergnädigst anbefohlen zc. Notanter
dixi, quod habeat Protectionem, non omnimodam Di-
spositionem, quâ qui præditus sit §. sequenti uberins di-
cetur. Protectionis autem hujus, quam subit Mogunti-
nus, in quo consistat officium ipsa denominatio præ se
fert, nec è re duco multa de isthoc conscribere. Cui ipsi
Protectionis Juri non præjudicant literæ, quas S. Cæs.
Maj. Wien vom 7. Jun. 1644. und Preshburg vom 21. Febr.
1647. ad Senatum Noribergensem dedit, & videri possunt
apud Lud. von Hornigk cap. 6. theor. 7. n. 4. p. 209. Etenim
oneraverat Senatus Noricus eodem tempore Postarum
Præfectum collectis, Præfectus ita pressus commune Pra-
cticorum theorema observabat: Actor sequitur forum
rei, ideoque conveniebat Senatum jam dictum coram
Imperatore Romano, & mandata impetrabat inhibito-
ria, ex fundamento jam allato. Et hæc de Persona Pro-
tegente.

§. 2. Consequens nunc erit, ut etiam de Directore
Postarum Generali quædam huic inseramus capiti. Di-
rectores autem in Imperio Romano hodie sunt duo, al-
ter Imperii, alter Regiæ & Archiducalis aulæ. Prior
germ. dicitur: *General Reichs Postmeister* / Posterior:
Obrister Erb. Land. Hof. Postmeister. Uterque de Re-
gali hoc specialiter est investitus. Et Generalem quidem
Postarum Imperialium præfecturam subit illustris Co-
mitum de Taxis, sive Tassis, familia, Regiæ vero & Archi-
ducalis per Hungariam, Bohemiam, & Archiducatum,
Austriam hodie illustrium Comitum de Paar zum Krot-
tena

tenstein / de quo quidem posteriori nulla nobis in præ-
senti res est, agemus itaque saltem de priori.

§. 3. Est ille, ut jam dictum, ex familia illustrium Co-
mitum de Taxis, hodiè Lamoralius Claudius Franciscus,
Patre natus Leonhardô, matre Alexandrinâ de Rye, Ejus-
demque officium in eo consistit, 1. ut recognoscat Domi-
num Feudi S. Cæs. Majestatem. 2. Moguntinum Prote-
ctorem. 3. Ut in constituendis propriis sumtibus & ve-
terum & novarum postarum germ. *Post Aembter* / Præ-
fectis singularem adhibeat curam. Ex quo fluit, quod,
quamvis Postarum Protector sit Moguntinus, ille tamen
novos in Imperio Præfectos constituere non possit. Hinc
refert *Lud. von Hornigk de Jur. Post.* quod, cum aliquis
enixè rogâset Elect. Moguntinum, ut filium suum ad of-
ficium Hamburgensis Præfecturæ promoveret, apertè
falsus fuerit, literis Moguntia 27. Jan. 1641. datis, se id præ-
stare non posse, nec permissuram S. Cæs. Majestatem.
Cujus ipsius hæc sola est ratio, quod teneatur generales
Imperii postas propriis sustentare sumtibus, conducit
itaque præfectos particulares, per eosdemque admini-
strat jam dictas postas, directorio tamen plenò & dispo-
sitione semper apud se remanente. Ne tamen tales fru-
strà impendat commodo publico sumtus, recreationis
loco licitum illi est, taxam sive mercedem pro transpor-
tandis huc vel illuc literis postulare. Et ne ultra mo-
dum imponatur merces, coactus fuit suprâ laudatus Co-
mes de Taxis per reversalia, quæ habet *Lud. von Hornigk*
c. 6. theor. 1. n. 8. p. m. 62. promittere, se ulcaturum hæcenus
morem non transgressurum. 4. Tenetur gratis staffetas,
vulgò literas Imperatoris Extraordinarias, Archi- & Vice-
Cancellariorum, Imperii Consiliariorum, aliorumque

officialium majorum non solum ab ipsis scriptas, sed & ad se pertinentes expedire, de quibus omnibus videantur plura in dictis Reversalibus. Nec est cur Domus Burgundica de hoc Directionis Jure glorietur, siquidem hactenus non fuit originaliter productum. *Klokk. contr. trib. cap. 2. n. 30.*

C A P. II.

D E

Postarum Præfectis, Cur- soribus & eorum Officio.

§. I.

Consideratis in cap. anteced. Protectore, & Directore Postarum Generalibus, ordinis ratio exigit, ut descendamus jam ad particulares Postarum Præfectos, germ. *Postmeister*. Hi, qui ideò, quod Cursores germ. *Postbothen/ Postreuter/ Postillionen* subjectos habent, Præfecti dicuntur, constituunturque præmissò fidelitatis juramentò à Generali Directore Postarum, Comite de Taxis certâ conducti mercede. Fidelitas illa consistit
I. in laboriositate, indefessum scilicet expediendis accuratè literis laborem adhibere debet, ut nimirum exactum omnium epistolarum, quæ apportantur & transportantur aliorum, eorumque nomina, ad quas spectant, elenchum componat, nomina nescientium epistolas ad se spectantes adesse chartulæ inscribat, publico loco eandem affigat, quod si nondum sint, qui postulent, habitacula eorum inquirat, & cum non rarò tanti sint ponderis literæ, ut vel unicum, quò retinentur supra tempus momentum non leve adferre intertrimentum possit, illis transmittat. 2. in sinceritate, dolum quippe odio habeat, & amori

& amorî sinceritatem in omnibus, quæ officii ratio in-
jungit. Ex hoc sinceritatis vel fidelitatis potiùs amore
fluit, ut ne alienas concreditas sibi literas aperiat. Quod
si secus fecerit, gravissimo excipitur supplicio. Quo ta-
men in passu distinguendos esse casus autumo. Etenim
si aperiat literas, easque legat solus & nemini osten-
dat alii, stellionatûs pœnâ plectitur *D. Höping. de Jur.
Sigill. cap. 14. n. 51. conf. l. quid ergò 13. §. ult. ff. de
bis, qui not. infamia.* Quod si verò literas Principis
aperiat, Crimen læsæ Majestatis incurrit, si aperiat infe-
rioris & demonstrat alteri, crimen falsi, ejusdemque pœ-
nâ afficitur. Si inclusum sit literis aurum & argentum
aut alia pretiosa, eaque eximat, tenetur actione furti.
Observandæ tamen & hîc circumstantiæ 1. enim mani-
festa debet esse contrectatio. *l. 3. §. si rem ff. de acquir.
possess.* 2. eaque fraudulosa. *l. furtum ff. de usucap.* 3. non
sola cogitatio. *l. 1. §. sola ff. de acquir. poss.* 4. lucri facien-
di caulâ *d. l. 1. §. eodem.* Sincerus præterea ita erit, ut ne
incurrat crimen proditiõnis, ejusdemque pœnam. Hæc
autem proditio dupliciter procedere potest, 1. quando
vel ipse de arcanis & consiliis Imperii certiores facit ho-
stes. 2. quando literas aliorum hosti illa trajicientium
sciens promovet. Utroque modò excipitur pœna tali
crimine digna. Alia verò constituitur à Jure Civili, quod
vult ut Proditores, qui secreta nostra hostibus nunciant,
aut vivi exurantur, aut suspendantur forcâ, *l. si quis 38. §.
transfuge ff. de pœn.* Alia von der peinlichen Halsge-
richts Ordnung Keyser Carl des V, ubi hæc reperiun-
tur verba: Welcher mit böshafftiger Verrätherey miß-
handelt / soll der Gewonheit nach durch Viertelheilung zum
Tode gestraffet werden / wäre es aber ein Weibesbild / die
soll

soll man erträncken. Und wo solche Verrätheren grossen Schaden und Aergernis bringen möchte / als die / so ein Land / Stadt / seine eigenen Herrn / Bettgenossen / oder nachgesippten Freund betreffe / so mag die Straffe durch schleiffen oder Zangenreissen gemehret / und also zu tödlicher Straffe geführet werden. Es möchte auch die Verrätheren also gestalt seyn / man möchte einen solchen Missethäter erstlich köpfen / und darnach viertheilen. 3. Nova semper inquirat, ideoque fortè correspondeat cum hostibus, quo tamen in negotio maximâ opus erit cautelâ, ne scilicet jam dictum, proditoris notam incurrat. Hinc illud agat, ut frivola semper hostibus annunciet, adhibitâ excusatione, se in altiora penetrare non potuisse, aut talia, quæ omnibus aliâ nota sunt, nec involuta jam silentiâ, mellitis tamen simul verborum globulis eò pertrahat hostem, ut arcana revelet, Imperio utilia, aut lege silentii, aut promissô, se idem facturum. Nova verò non omnia eliminat, sed quædam pro cujusque rei conditione retineat, aut privatim Principi tantùm offerat. 4. æqualitatem servare debet in mercede literaria, & si quæ sunt, quas mittens nomine Francò, vel alio quodam immunitatem significante, notavit, gratis exhibeat. 5. Quantum fieri potest & licet postas augeat, in emolumentum tùm publicum, tùm sui privatum, ideoque ne finem postarum transgrediatur, cispellat legitimis adhibitis remediis postas aut tabelliones clandestinos. Et quæ sunt similia. Hæc de Præfecto, jam ad Cursores.

§. 2. Quemadmodum verò Imperator *sub tit. C. de cursu publico* omnes cursus, fiant vel pedibus, vel equis, vel curru vel navigio, includit, ita & nos per cursores omnes tabelliones, quòcunque modò iter expediant, intel-

intelligimus. Horum signa, ut ab aliis dignoscantur, sunt varia. Alia autem & his manifesta, alia non-manifesta. Non manifestum signum est Schemata cursoria, der Postgedul/ ut officii sui cursorii, aliis de eodem dubitantibus fidem faciant. Manifesta signa sunt 1. Cornicula, cujus usus est triplex 1. ut noctu appellentes ad portam tantò citiùs intromittantur. 2. ut eos, à quibus literas in transitu accipiunt eò faciliùs expergefiant. 3. ut si fortassis noctu in erroneas deflectant vias, inflent corniculas, & hâc occasione proximi pagi canes ad latrandum invitent, eorumque latratû attrahantur ad pagum & ab incolis in rectam diducantur viam. Corniculam hanc alii dextro, alii sinistro appendunt lateri. Hi quibus familiaris est pera literaria, germ. Posttasche/ sinistro, illi, quibus non, dextro, & commodius forsan accommodant, ideò quidem, ut manu dextrâ tanto facilius arripere & applicare labiis corniculam possint. 2. Signum sunt insignia. Imperii Cursores publici utuntur insignibus ejusdem urbis, unde veniunt, non ac si potestatem habeat urbis Senatus instituere postas, sed quod denotent hòc, se jussu Imperatoris in hoc sese coniecisse iter. Alii tabelliones Provinciales & particulares appendunt insignia Principis, cui inserviunt, & notandum certè, quod semper pectori sinistro insuta habeant. Cujus rationem aliam penetrare non possum, nisi ne brachio dextro in negotiis injiciatur impedimentum. 3. Signum manifestum cursoribus usitatum est hasta ferreâ induta cuspide, cujus usus est duplex. Prior ut canes irruentes in se pagum vel civitatem prætereuntes repellant. Posterior, ut fossas vel alia loca aquosa pontibus carentia eò feliciùs transiliant. No-

C

tandum

tandum præterea, quod Imperiales etiam cursores
gladiò nunquam cincti incedant, cujus ratio fortassis
hæc, quod contra omnem vim externam sint inviola-
biles. De quo infra in subseq. cap. pluribus.

§. 3. Præter alia tamen officia, quæ cursoribus cum
Præfectis communia sunt, illis incumbit, ut statutò
tempore, quod ad iter ipsos vocat, adsint, ne diuturna
fortassis mora varia gignat incommoda. 2. ut literas
contra tempestatem & corruptelam benè muniant, &
sarcinæ cerâ obductæ insuant, eamque 3. benè custo-
diant. Circa quod quæritur, quid Juris, si amittat for-
tuitò casu sarcinam literas Imperiales & alias magni
momenti in se continentem Cursor? Et resp. quod in-
ventor teneatur eam exhibere inviolatam Domino
territorii, in quò invenit, qui postquam certior factus,
quorsum pertineat, restituere cursori gratis asso-
let. 4. In itinere constituti abstineant à computatio-
nibus, ne scil. aut præterlapsò dudum statutò tempore
præfixum locum tangant demum, aut aliis sese expo-
nant periculis. 5. literas illicò exhibeant nec ullas ne-
ctant moras. 6. æqualitatem in postulanda mercede
adhibeant. 7. Balletas, Postzedul justò tempore exhi-
beant, sibi que faciant fidem. 8. Die nocteque iter fa-
cere pergant, nec somnum magni æstiment, & ut pau-
cis me expediam, fideles in omnibus sese præbeant
negotiis.

CAP. III.

DE

Privilegiis & Præfecto- rum & Cursorum.

§. I. Cum

Cum itaque, ut ex prædictis patet, tantus labor, industria tanta, & similis cura ad exercendum Imperialium postarum negotium requiratur, factum est, ut variis non Præfecti solùm sed & Cursores donati fuerint Privilegiis. Quorum quædam sunt & Præfecto & Cursoribus communia, quædam his peculiariora. De quibus ex utraque parte quædam proferre operæ pretium duco. Ex his primum & maximum est, exemptio ex Jurisdictione, ubi habitant, territoriali, nisi habeant bona in eo patrimonialia, & quamvis habeant, subjecti tamen territoriali Jurisdictioni ratione eorum saltem sunt, non ratione Præfecturæ, quam subeunt, sed hujus ratione aliud sortiuntur forum. Sed quæritur quale, & ubi conveniendus sit Præfectus cum Cursoribus, an coram Comite de Taxis, tanquam Directore, an verò coram Moguntino tanquam Protectore, aut an coram ipso Imperatore? Et resp. quod tres esse videantur instantiæ, prima coram Comite de Taxis, altera coram Moguntino, tertia coram ipso Imperatore. 2. Privilegium est immunitas ab oneribus. *Hornigt de Jur. post. cap. 18. th. 3.* Cum verò munera sint triplicia, alia personalia, alia patrimonialia, alia mixta, i. e. quæ propter patrimonium labore corporis sunt subeunda, quæritur an ab omnibus immunitatem consequantur? Et resp. quod cum sermo nobis sit de Præfecto & Cursoribus, quæ talibus, non quatenus ratione patrimonii alii magistratui subjecti sunt, de muneribus patrimonialibus & mixtis nullum, quin exempti sint, queat esse dubium, quamvis de personalibus. Personalia hæc munera sunt, quæ cum cor-

poris labore animique sollicitudine & vigilantia principaliter sine rei familiaris damno ac sumtu perficiuntur, *l. ult. ff. de mun. & honor.* Ab his non minus ac patrimonialibus & mixtis immunes esse arbitramur, moti argumentò ductò à minori & majus. Si enim Reip. causâ absentes ab ejusmodi muneribus excluduntur, excluduntur & illi, qui occupati adeò sunt Reipubl. causâ, ut respectu aliorum negotiorum abesse penitus videantur, quò eòdem privilegiò fruuntur & illi, qui cursorum officia gerunt. *arg. l. 41. §. eorum ff. de Excus. 4.* Nec illos teneri milites in hospitia recipere testatur *alleg. D. Hornigf de Jur. Post. cap. 18. tb. 5.* Et hæc de Privilegiis communibus.

§2. Privilegia porrò, quæ cursores habent, primaria sunt sequentia: 1. Ut sint inviolabiles. Quamvis enim securitas & pax publica, hoc requirat ut quilibet in itinere constitutus nullò modò violari debeat, & secus qui fecerit, pœnam latrocinii incurrat, cum tamen publici hi cursores autoritate non privatâ sed publicâ publicorum negotiorum gratia iter hoc suscipiant, καὶ ἐξοχήν inviolabiles dicuntur ita quidem, ut qui vim illis adhibeat, non latrocinii saltim, sed & criminis læsæ Majestatis reus judicetur. *l. 3. ff. ad L. Jul. Maj.* Quantumvis autem 2. propter commodum publicum nulla exhibeant cursores vectigalia, nihilò tamen minus 2. magistratus cujusque loci non ratione solum Jurisdictionis, sed & in reverentiam SC. Majestatis securitatem illis præstare & petentibus auxiliatrices porrigere manus tenentur. Ex quo immunitatis vectigalis principio fluit & hoc, quod 4. regiam semper sequiviam non sint adstricti, si tamen alias quarant, quibus

bus latrones famam dederunt, eosque petant, spoli culpam præstare illi tenentur. s. si casu accidat, ut, quò vehuntur, equus vel morbo laborare incipiat, vel prorsus moriatur, vel rapiatur ab aliis, ipsi liceat equo, cujuscunque sit, & ubivis offenderit insilire, & publicis suis invigilare negotiis, idque propter utilitatem publicam, quod evincunt *l. 15. §. 1. & 2. ff. R. V.* & quæ privilegia sunt passim plura.

§. 3. Præter cursores hos privilegiati etiam sunt passim in Jure nostro equi, v. g. 1. non fustibus, qui armis annumerantur per *l. 14. ff. de V. S.* sed flagellis sunt agitandi *l. 1. C. de curs. publ.* quæ lex in secus facientes arbitrariam constituit poenam. 2. ipsis ultra 40. aut ad summum 50. libræ non sunt imponendæ per speciale Imperatoris rescriptum, quod habet Hornigk *d. l. cap. 18. tb. 72. n. 3. lib. 1.* inter alia hæc etiam reperiuntur verba: Und da die Verwilligung erfolgt/ die Rosz mit dem Selleisen/ so über 40/ oder meistentheils 50 Pfunde am Gewichte halten sollen/ nicht beschweren/ immassen den auch die Postverwalter und Knechte solche fort zu führen nicht schuldig seyn sollen. 3. Bene nutriendi. *Goldast. tom. 3. Constit. Imper. 10. p. 30.* 4. Non arrestandi, Hornigk *d. l. cap. 18. tb. 33. tb. 73.* & si de facto fuit, judicis sententiâ relaxandi *id. dl. tb. 14.* Quæ etiam de privilegiis equorum dixisse sufficiant.

§. Possent equidem nobilissima hæc de postis materia prolixus proponi verum cum meum non sit h. t. tractatum sed Disputationem conscribere, ideò

abrumpo filum & impono

F I N E M.

C 3

Roma

Roma amor est *καρπύων* versu, hinc esse
videris

Dictus Romanus, semper quod depe-
ris artes

Pierias, nostramque Themin. *Vice*-namque
secundâ

Hanc animas Cathedram nostram (*me Præside*)
Juris

Insigni cum laude. Modò sic *currere* perge.
Me Præde accipies netam ex bombyce Tiaram
Summam, quam noster merito Tibi Sala pa-
ravit.

*Nobilissimo Domino Autori
amicè gratulat.*

Johann-Volk. Bechman
D. & Præs. s.

QX 11 2854

1107

1107

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

KODAK Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2000

Kodak

LICENSED PRODUCT

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

